Glas zaveznikov

Leto I - Št. 156 — Informacijski dnevnik A. I. S. — Cena 2 liri

TRST, sreda 19. decembra 1945

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 8 • Telefon št. 93854 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter višine (širina ena kolona): trgovski L. 7, mrtvaški L. 18 (osmrtnice L. 36), objave L. 9, finančni in pravni oglasi L. 12. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 12. Davek ni vštet. Plačljivo vnaprej. Oglase sprejema izključno: S. P. I., Società per la Pubblicità in Italia, Trst, via Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 2 (zaostale L. 4). Rokopisov ne vračamo.

KONFERENCA TREH

Razgovori v največji tajnosti

Triurna seja pod predsedstvom Bevina - Angleški in ameriški zunanji minister na obisku pri Stalinu - Zasledovanje razvoja v Perziji

Moskva, 19. decembra

Druga seja konference zunanjih ministrov v Moskvi se je končala v ponedeljek zvečer. Trajala je dve uri in 20 minut. O seji niso dali nobene izjave. Ves potek držijo v strogi tajnosti.

Kot doznavajo iz zanesljivih virov, se je včerajšnji tretji sestanek zunanjih ministrov dobro pričel. Po poročilu «Reuterjevega» dopisnika je novica, da bi sestanek popoldne lahko prišel v stadij pozitivnih razgovorov edino, kar so lahko odkrili iz ozadja tajnosti, ki obdajajo potek sestanka.

Včerajšnjemu popoldanskemu sestanku je predsedoval zunanji minister Byrnes. Pred otvoritvijo popoldanskega sestanka je imel britanski zunanji minister E. Bevin namen obiskati sovjetskega komisarja za zunanje zadeve Vjačeslava Molotova. Byrnes in Bevin sta takoj po vrnitvi obiskala Stalina in mu čestitala k rojstnemu dnevu, ki bo v petek. Stalinova vrnitev v prestolnico po počitnicah, ki jih je prebil v Soči, so z navdušenjem pozdravili vsi Sovjeti. Okrepljen in spočit se vrača Stalin kot državni poglavar; Sovjeti upajo, da bo to sporočilo odstranilo različne govorice, ki se širijo po inozemstvu.

Bevin je na tekočem o dogodkih v Perziji. Dobil je zadnje novice o demokratski vladi, ki so jo pred kratkim postavili v Aserbejdžanu. Ponovno se je razgovarjal z Britanskim veleposlanikom v Perziji Reader Bullardom.

Tudi Byrnes zbira zadnje vesti o položaju. Razgovarjal se je s svojimi svetovalci. Neki ameriški izvedenec za Perzijo pri ameriškem poslaništvu v Teheranu je baje pravkar prispel v Moskvo.

Tri letala, ki so imela na krovu člane britanskega odposlanstva, in ki so se morala v soboto zaradi slabega vremena vrniti v Berlin, so včeraj pristala v Moskvi.

Zaradi tajnosti, ki obdaja moskovski sestanek, je sovjetski tisk lahko le ponovil sovjetsko uradno izjavo o otvoritvi sestanka.

Bevin in Byrnes sta imela razgovore z avstralskim ministrom v Moskvi Josephom Maloneyem, s kanadskim vršilcem dolžnosti Leonom Meyrandom in z novozelandskim moskovskim poslanikom Charlesom Boswellom.

Položaj v Perziji

ŠIRJENJE SEPARATISTIČNEGA GIBANJA

Washington odklanja pojasnila - Začetki krize v iranski vladi - Poziv britanski vladi - Predajne okoliščine v Tabrisu

Teheran, 19. decembra

Iz zadnjih poročil je razvidno, da se separatistično gibanje v severni Perziji, ki mu je že uspelo ustanoviti «narodno vlado» v Aserbejdžanu, širi v pokrajino Gilan ob obali Kaspiškega morja.

Delovanje samostojne demokratske stranke v pokrajini Gilan se opira na tradicijo slavnega narodnega junaka Kana, kateremu je pred dvajsetimi leti uspelo sestaviti «vlado severne Perzije».

Po izjavah, ki so jih dali merodajni krogi blizu washingtonske vlade, se je izvedelo, da je ameriška vlada prepričana, da upornško gibanje v severni Perziji ni nepristijeno. Odklanjajo pa vsako tozadevno pojasnilo.

Dogodki pa vplivajo v Teheranu, kjer so opazovalci ugotovili početke krize v perzijski vladi. Na ponedeljski tajni seji perzijskega parlamenta v pogledu nekaterih vprašanj niso mogli doseči potrebne večine. Zaradi tega niso mogli ničesar skleniti. Poročajo, da misli perzijska vlada zaradi «uzurpacije» v Aserbejdžanu vložiti pri Združenih narodih priziv, in pozvati britansko vlado kot sopodpisnico anglo-sovjetsko-perzijske pogodbe, naj podvzame v Moskvi potrebne korake.

Iz poročil, ki so prispela včeraj iz sovjetske prestolnice, je razvidno, da predstavlja položaj v Perziji še vedno največjo skrb ameriškega in britanskega zunanjega ministra, ki sta se tam sestala. Bevin in Byrnes preučujeta poročila zadnjih dogodkov in britanski zunanji minister je ponovno razpravljal z britanskim poslanikom v Perziji sir Reader Bullardom. Preučuje tudi prevode sovjetskih poročil o sestavi nove aserbejdžanske vlade.

Polkovnika Kahende in Homajundi, ki sta pripadala posadki v Tabrisu, sta prispela v Teheran, kjer sta poročala perzijskemu glavnemu štabu o predaji glavnega mesta Aserbejdžana.

Po njunih izjavah so izvedle kratko obleganje posadke v Tabrisu poleg «demokratskih» tolp tudi redne sovjetske čete, oborožene s strojnicami, ki so zasedle strehe vseh hiš v okolici vojašnice, v kateri so bile zbrane perzijske čete. Ker bi bil odpor nemogoč, so podpisali predajo. Vsi častniki in večina vojakov so pobegnili iz vojašnice in odnesli s seboj orožje. Skrivajo se v okolici.

Nato je demokratska vlada objavila proglas, v katerem izjavlja, da so vojaki in častniki perzijskih čet v Tabrisu kršili sporazum o predaji s tem, da so zapustili vojašnico in odnesli s seboj orožje. Izdali so amnestijo pod pogojem, da bi častniki in vojaki ostali v vojašnici in izročili orožje novi vladi.

Iz Moskve poročajo, da je britanski minister Bevin dobil nadaljnja poročila o perzijskem položaju.

Izjava perzijske vlade

Perzijska vlada je podala izjavo, v kateri poudarja sovjetsko odgovornost za avtonomistično gibanje demokratske stranke ter izjavlja, da nota, ki jo je poslal perzijski vladi Molotov, ne odgovarja resnici. Izjava nadaljuje: «Določeno število pustolovcev je izkoristilo prisotnost tujih čet v Aserbejdžanu in pod krinko demokracije sprožilo oboroženi upor proti monarhiji, perzijski demokratski vladi in ustavi.»

Z ozirom na izjavo demokratske stranke, na podlagi katere skuša si zagotoviti demokratske pravice in avtonomijo na perzijskem ozemlju, trdi iranska vlada, da so podali to izjavo po nasvetu Sovjetov in da Perzija že ima neke vrste demokratično vlado.

Sovjetska izjava, da sovjetski poveljnik ni oviral delovanja perzijskih čet, ki so razmeščene na severu, ne odgovarja resnici. Po listinah, ki jih ima vlada, sta glavni perzijski štab in poveljnik tabriškega področja večkrat zahtevala od sovjetskega poveljstva pooblastilo, da smejo poslati čete v druge kraje, toda vedno so prejeli le negativen odgovor. Sovjetske čete so se v preteklosti vedno vmešavale in celo aretirale sedem perzijskih vojakov. Iz Tabrisa so izgnale brigadnega generala Khosrovanija, ki je prispel v Teheran.

Govor ministrskega predsednika

Iranski ministrski predsednik je imel včeraj pred perzijskim parlamentom govor. Izjavil je, da misli ukreniti vse potrebno proti separatističnemu gibanju, ki je ustanovilo novo vlado v Aserbejdžanu. Pripomnil je, da ne bo dovolil, da bi uporniki uničili deželo s terorjem, ognjem in upiranjem.

Vsi pravi Perzijci — je izjavil ministrski predsednik — željo ohraniti svojo domovino enotno in veliko ter se upirajo delovanju in zlobni propagandi pustolovske tolpe. Ne bom dovolil, da bi na ta način uničili deželo.

Ministrski predsednik je izjavil, da bo poslal nov poziv Združenim državam, Sovjetski zvezi in Veliki Britaniji, naj zapuste Iran takoj, ko bo mogoče. Odšli misli na obisk v Moskvo.

V Londonu je iranski odposlanec pri pripravljalni komisiji Združenih narodov Nasrullah Nizan izjavil, da bo njegova vlada poslala zaradi sovjetskega vmešavanja v Aserbejdžanu protestno noto glavni skupščini Združenih narodov, ki se bo sestala januarja.

Churchill v Ameriko

London, 19. decembra

Winston Churchill bo po novem letu odpotoval v Ameriko, kjer bo ostal nekaj tednov. Predvidevajo, da se bo vrnil v Veliko Britanijo pred pričetkom otvoritve parlamenta, ki bo čez mesec dni.

Rooseveltova vdova in organizacija Združenih narodov

Washington, 19. decembra

«Associated Press» in «United Press» poročata, da preučuje predsednik Truman možnost, da bi zaupal vdovi pokojnega predsednika Roosevelta mesto pri organizaciji Združenih narodov.

Posebna mednarodna vlada

Ministrski predsednik Mackenzie King o washingtonskih razgovorih - Kanadski protest trem velesilam

Ottawa, 19. decembra

Mackenzie King je v kanadski spodnji zbornici podal svoje prvo poročilo o nedavnih razgovorih, ki jih je imel v Washingtonu s predsednikom Trumanom in ministrskim predsednikom Attlejem o atomski bombi. King je izjavil, da bo potrebna neka oblika mednarodne vlade, če naj vlada mir na svetu, ki že pozna učinek in uporabo atomske sile.

Čim bolj se poglabljamo — je izjavil King — v vprašanja, ki se pojavljajo kot posledica razvoja atomske sile, tem težje je najti rešitev, ki ne dopušča odpovedi narodne suverenosti.

Z ozirom na zmanjšanje narodne suverenosti bi bilo treba ustanoviti neko obliko mednarodne vlade, katere naloga bi bila, da prične razpravljati o tistih vprašanjih, ki bi preprečila vojno in ustvarila mednarodno varnost.

Ministrski predsednik je mnenja, da bi bila kriminalna blaznost, če bi hoteli omejiti vprašanje o nadzorstvu nad atomsko silo na enostavno gospodarsko vprašanje, kot da bi bila atomska sila nova in nevarna začimba.

Organizacija Združenih narodov ni zadosten odgovor na vprašanja miru in varnosti, ki jih skuša zdaj svet rešiti.

Organizacija Združenih narodov predstavlja prvi važni korak na poti k sodelovanju, ki je nujno potrebno za obstoj človeštva.

Iskreno upamo, da se bodo narodi kmalu odločili, da sprejmejo — čeprav bi se morali odpovedati svoji narodni suverenosti — pravila izven narodne suverenosti, ki bodo chranila mednarodno varnost in odstranila vsako možnost vojne.

King je od spodnje zbornice zahteval, da odobri Washingtonsko izjavo o ustanovitvi komisije pri organizaciji Združenih narodov, katere naloga bo, da preuči, kako naj preprečijo uporabo atomske sile v uničevalne namene in jo uporabijo v mirovne. King je dodal: «Če hočemo obvarovati človeštvo pred uničenjem, ne zadostuje, da odstranimo atomsko, bakteriološko in plinsko vojno, ampak moramo odstraniti vojno samo».

King je spodnji zbornici tudi sporočil, da je trem velesilam poslal odločen protest, ker se ne posvetujejo s Kanado, kadar imajo konferenco o vprašanjih miru in jih ne povabijo, da bi se uradno udeležila razgovorov, do česar ima pravico.

Mackenzie King je dodal, da je bil to eden izmed razlogov za njegov obisk, ki ga je preteklega oktobra naredil Veliki Britaniji.

IZ SLOVENIJE

Ljudsko sodišče v Ljubljani je obsodilo na smrt na vešalih Franca Živaliča iz Guncelj pri St. Vidu nad Ljubljano, člana «črne roke», ki je sodeloval pri mnogih dokazanih in nedokazanih zločinih. Listi poročajo, da je zagovornik «navajal Dostojevskega, Tolstoja, Cankarja in celo ime sodobnika si je drznil izustiti, da bi podkrepil svoje klevete na račun prič in ljudstva».

O novih pogledih na sodnike, sodbe in pravo je napisal daljši članek Ivo Pirkovič v «Slovenskem poročevalcu».

Zaradi govoric po Ljubljani, češ da hoče ministrstvo za narodno zdravlje razpustiti red usmiljenih sester, ki delujejo v bolnišnicah in sanatorijih, je ministrstvo izdalo pojasnilo, v katerem podrobno navaja dolgotrajne razgovore z zastopnicami reda usmiljenih sester. Ker ni prišlo do sporazuma, je ministrstvo razpisalo vsa mesta bolniških sester v slovenskih zdravstvenih ustanovah.

Za pouk na mariborskih srednjih šolah predlaga AFZ Rače, naj bi bil le v poslopjih, ki so popolnoma zasteklena in kjer vsaj nekoliko kurijo. Pouk naj bi bil le dvakrat na teden, takrat pa naj bi trajal pet ur in sicer v zakurjenih prostorih.

V Ljubljani je bil prvi simfonični koncert tržaškega filharmoničnega orkestra, pod vodstvom Jakoba Cipcija. Kot solisti sodelujejo pianist dr. Degrassi, violinist prof. Karlo Rupel in čelist Dante Barzano.

Proslava dneva mornarice

Dne 27. oktobra, na spominski dan, ko je bila l. 1775 ustanovljena ameriška mornarica (27. oktober je tudi rojstni dan pokojnega predsednika Roosevelta), je predsednik Truman na reki Hudson v New Yorku pregledal ameriško mornarico, ki je sodelovala v vojni ter krstil novo, doslej največjo letalonosilko «Franklin D. Roosevelt», ki nosi sto letal. Slika kaže posadko nove letalonosilke od priliki slovesnosti.

PETI TEDEN V NÜRNBERGU

ODGOVORNOST NACISTIČNIH VODITELJEV

Hitler hotel priključiti Nemčiji baltske države in anektirati Finsko-Sovjetska zveza naj bi postala poljedelska dežela - Göring se razburja

Nürnberg, 19. decembra

Ameriški tožilec je v ponedeljek zaključil svoja izvajanja o nacističnem načrtu za nadvlado na svetu. S tem je stopila razprava proti glavnim vojnim zločincem v peti teden.

Na ponedeljski razpravi so morali iz dvorane odstraniti bivšega vodjo Gestapa Ernesta Kaltenbrunnerja, ki je bil bolan že ob pričetku razprave, ker je imel močan glavobol. Menijo, da je to ponovni napad možganskega krvavenja.

Dokazali so tudi Hitlerjevo namero, da bi priključil Reichu baltske države in morebiti anektiral zavezniško Finsko.

Protisovjetski načrti

Kapetan Harris je predložil sodišču nemški memorandum, ki odkriva podroben načrt o razstavitvi sovjetske industrije in o izpremembi Sovjetske zveze v poljedelsko državo, ki bi morala postati žitnica za Nemčijo.

Iz memoranduma je nadalje razvidno, da so označili vsa sovjetska industrijska področja, vključno moskovsko in leningrajsko, kot področja, ki so za Nemčijo pasivna.

Ukiniti bi morali posiljanje živeža v te kraje. Ameriški tožilec polkovnik Robert Storey je v začetku oktožbe izjavil, da je Alfred Rosenberg, duševni vodja stranke, eden izmed glavnih nosilcev odgovornosti za dejanja stranke. Izjavil je, da so strankini voditelji odgovorni za pripravo in izvedbo zločinov, ki jih je vrsila stranka. Polkovnik Storey je govoril tudi o organizaciji stranke in njenih voditeljih od Hitlerja do njegovih 463.048 veljakov, ki jih je označeval kot «male Führerje» in ki so imeli v svojih delokrogih neomejeno oblast nad ostalimi državljani.

Nato je predložil sodišču listine, ki dokazujejo soodgovornost nacističnih voditeljev pri načrtih za napadalno vojno in pri sčinvanju na ziostavljanje zavezniških letalcev, ki so jih ujeli na nemških tleh. Dejal je, da je propagandni minister Göbbels izrekel sledeče besede: «Zelo mučno je za nas, da bi uporabljali policijo in nemške vojake proti nemškemu prebivalstvu, kadar postopa z morilci naših otrok tako, kot zaslužijo.»

Preganjanje cerkve

Obtožba je predložila tudi razne listine, ki dokazujejo, da so nacisti mislili ustanoviti nacistični katekizem za nemško mladino. Ta katekizem bi moral postaviti moralne temelje nacističnemu nauku, ki bi polagoma spodrinil krščansko vero. Sestavili bi tako «nov dekalog» ter bi dodali krščanskim desetim zapovedim še nekatere druge, n, pr.: bodi pogumen, verju v Boga, v človeško naravo, v živali, rastline in obdrži čisto kri.

Storey je iznesel tudi dokaze o nacističnem preganjanju krščanskih cerkva.

Ko je obtožnica začela navajati odpravo cerkvenih časopisov, je postal Göring silno nejevoljen. V početku je zmajeval z glavo, potem je nervozno mahal z rokami, končno pa je vrgel svinčnik po zatožni klopi.

Sodnik Lavrence ga je začudeno pogledal, vendar je sodišče nadaljevalo brez kakršnih koli komentarjev s svojim delom.

Za Göringom je sedel Dönitz, ki je s sklonjeno glavo podremaval.

Ozadje aretacij duhovnikov

Predsednik Hrvatske dr. Bakarić pojasnjuje ukrepe proti zagrebškim cerkvenim dostojanstvenikom

Zagreb, 19. decembra

Predsednik Hrvatske dr. Bakarič je včeraj na tiskovni konferenci sprejel zagrebške časnikarje. Med mnogimi vprašanji, so časnikarji dr. Bakarića tudi vprašali, ali je res, da v Zagrebu v množicah zapirajo duhovnike.

Dr. Bakarič je odgovoril, da je ta vest popolnoma neutemeljena: «Vendar pa — je rekel — je bilo, v kolikor mi je znano, aretiranih le nekaj duhovnikov. To so Ivan Šarič, tajnik nadškofa Stepinca, profesor Crnković in veroučitelj Simecki. V zaporu so na podlagi preiskav, ki so jih izvedli proti ustaškemu polkovniku Lisaku, ki je pred kratkim prišel v Zagreb, da bi tam organiziral skupino teroristov.

Predsednik Bakarič je nadalje rekel, da je OZNA (tajna vojaška policija) do zdaj izvedla na nadškofovskem sedežu dve preiskavi in so našli zavoje z zdravili, ki so bila namenjena za «Križarje» v gozdovih. Ti Križarji so gverilci, ki se borijo proti sedanji jugoslovanski vladi.

Dr. Bakarič je med drugim tudi izjavil, da so dosedanje preiskave dokazale, da je bilo eno izmed glavnih ustaških središč za zveze s tujino v bližini nadškofije. Po dosedanjih podatkih je uspelo ugotoviti, da je polkovnik Lisak prebil eno noč v nadškofiji. Šarič, nadškofov tajnik, je bil določen za nabiranje in razdeljevanje sanitetnih potrebščin, namenjenih Križarjem v gozdovih. Simecki in Crnković sta s pomočjo sester pripravila zastavo, ki so jo blagoslovili v kapeli nadškofije in potem poslali Križarjem.

Te aretacije — je nadaljeval dr. Bakarič — ne predstavljajo nikake spremembe našega zadržanja proti katoliški cerkvi. Nekateri krogi so skušali na nas zvrniti odgovornost za te dogodke in omenjene aretacije ter jih prikazati kot borbo proti takozvanemu «pastirskemu pismu».

V odgovoru na neko vprašanje je dr. Bakarič dejal, da ta dejstva po njegovem mnenju pomenijo nekaj novega v borbi duhovščine proti sedanji jugoslovanski vladi. «Obnašanje enega dela duhovščine, ki jo predstavljajo visoki dostojanstveniki, je proti koncu ustaškega režima in ob začetku svobode pokazalo, da je bila med okupatorji, ustaši in tem delom duhovščine zelo tesna zveza. Ta zveza postaja zdaj očitna».

«Kljub temu pa — je zaključil Bakarič — to ne pomeni, da bi bila vsaka pomoč države Cerkvi izključena. Boljši in pravilnejši razvoj teh odnošajev je odvisen od cerkve same in od načina, kako se bo obnašala».

Stalin v Moskvi

Moskva, 19. decembra

Predsednik sveta ljudskih komisarjev Sovjetske zveze Stalin se je vrnil po oddihu v Moskvo in spet prevzel svoje posle.

Moskvo je zapustil 9. oktobra ter odšel v kraj blizu Soči, zdravilišča ob Črnem morju. Ameriški poslanik v Moskvi W. Avarell Harriman je obiskal Stalina 27. oktobra ter je ob svoji vrnitvi izjavil, da je našel generalisima pri najboljšem zdravju.

Stalin bo praznoval 21. decembra 66. rojstni dan.

Moskovski uradni krogi so ponovno demantirali te vesti. Neko tiskovno poročilo je v nedeljo objavilo, da so obvestili ameriškega zunanjega ministra Jamesa Byrnesa ob njegovem prihodu v Moskvo, da je Stalinovo zdravstveno stanje najboljše.

Božična številka «Glasa zaveznikov» bo izšla v ponedeljek, 24. dec., na 8 straneh. Vsebina bo pestra, poučna in zabavna.

Organizacija Združenih narodov

Sestanek skupščine 10. januarja

Pripravljalna komisija zaključuje svoje delo - Dokončno sklepanje o sedežu - Zadovoljstvo v Ameriki

London, 18. decembra

Pripravljalna komisija organizacije Združenih narodov je na plenarni seji uradno določila 10. januar 1946 kot otvoritveni dan zasedanja skupščine organizacije Združenih narodov.

Pripravljalna komisija bo po izpolnitvi nekaterih podrobnih vprašanj, ki še preostanejo, zaključila svoje delo. Na zadnjem sestanku je dosegla kompromis za ustanovitev koordinacijskega odbora v organizaciji Združenih narodov, ki bo sestavljen iz predsednika in šestih podpredsednikov skupščine organizacije Združenih narodov ter predsednikov šestih največjih skupščinskih odborov.

Mali narodi so zahtevali ustanovitev odbora, ki bi predstavljal vseh 51 narodov-članov organizacije, Sovjetska zveza pa je zagovarjala izvolitev največ 15 članov. Samo republika Ekvador je glasovala proti kompromisu. Zagotovila, ki so jih dale tri velesile, da odbor ne bo imel tajnih sej, razlagajo kot zmago malih narodov.

Ta teden se bo sestala pripravljalna komisija, ki bo izbrala kraj, kjer bo stalni sedež organizacije Združenih narodov. Brzojavna poročila javljajo, da bo zahtevala svetovna mirovna organizacija za svoj sedež obsežne eksteritorialne pravice.

Pretekli teden se je pododbor izrekel naj bodo stalni sedež Združene države. Pričakujejo, da bo pripravljalna komisija na plenarni seji uradno odobrila ta predlog. Med izbranimi mesti, kjer bi bil lahko sedež so: Boston, Filadelfija in New York na vzhodni obali, na zahodni obali pa ima največje izglede San Francisco. V Ameriki se je za sedež organizacije Združenih narodov potegovalo 40 krajev. Po preučitvi raznih predlogov bo pododbor podal tozadevno poročilo glavnemu odboru.

Namestnik ameriškega zunanjega ministra Dean Acheson je o izbiri Združenih držav za sedež organizacije Združenih narodov izjavil sledeče:

«Zadovoljni in ponosni smo, da je pripravljalna komisija priporocala, naj bi za sedež organizacije Združenih narodov določili Združene države. Dokončno mora o tem odločiti glavna skupščina. Če bo sprejela predlog pripravljalne komisije, bomo srečni, da bo sedež organizacije v naši državi.

Londonsko poročilo pravi, da bo pripravljalna komisija Združenih narodov odložila določitev v pogledu mesta v Združenih državah, ki naj bi bilo stalni sedež organizacije.

Radijska postaja

Odbor za informacije je predlagal pripravljalni komisiji Združenih narodov, naj bi organizacija imela svojo radijsko postajo in obveščevalno središče za javnost.

Predlog trdi, da organizacija Združenih narodov ne bo mogla rešiti vprašanj, za katera so jo ustanovili, če narodi sveta ne bodo mogli biti popolnoma na tekočem o njenem delu. Odbor je predlagal, naj bi radijsko postajo organizacije Združenih narodov uporabljali za koordinacijo delavnosti narodnih radijskih ustanov, ki hočejo sodelovati na mednarodnem področju.

Obveščevalno središče organizacije Združenih narodov bo moralo dobavljati poročila svetovnemu tisku, razen tega pa sodelovati pri izdelovanju dokumentarnih filmov. Ti predlogi so bili sprejeti kot najboljša osnova za razpravljanje o vprašanjih, na katera se nanašajo in jih bodo predložili glavni skupščini.

Herbert Morrison, lord predsednik britanskega sveta, je izjavil v spodnji zbornici, da bo delegacija Združenega kraljestva za prihodnji sestanek glavne skupščine organizacije Združenih narodov sestavljena iz sledečih delegatov: ministrski predsednik Clement Attlee, zunanji minister Ernest Bevin, državni minister Noel Baker, minister za vzgojo miss Ellen Wilkinson, glavni državni pravdnik sir Hartley Shawcross; pomožni delegati: tajnik državnega zaklada Glenville Hall, podtajnik zunanjega ministrstva Hector McNeil, podtajnik ministrstva za Indijo Arthur Henderson, podtajnik ministrstva za kolonije Creech Jones, laburistični poslanec major K. Younger.

Izjava španskega republikanca

Pariz, 19. decembra

Zastopnik španske republikanske vlade Giral Nicolas D'Olven je v Parizu izjavil: «Franco v Španiji ne bo mogel nadalje vladati, ko bodo zavezniki dosegli sporazum o načelih, na katerih bo temeljila nova Evropa. Do takrat na vsak način odklanjamo odgovornost za to, kar bi se lahko dogodilo, če bodo španskemu narodu kratili svobodo in demokracijo. Veliko važnost pripisujemo pobudi, ki jo je za revizijo stanja odnošajev do Španije podvzela francoska vlada.

Naša vlada je ustavna vlada. Odkloniti moramo kakršno koli odločitev, ki bi bila proti čistemu in običajnemu povratku k zakoniti ustavni republiki Španiji.

Odklenitev Joyceove pomilostitve

London, 19. decembra

William Joyce, ki so ga spoznali za krivega veleizdaje, ker je med vojno govoril preko nemških radijskih postaj za nemško propagando proti Angliji, bo usmrčen, če ga kralj ne bo pomilostil.

Po štiridnevnem razpravljanju je lordska zbornica odklonila njegovo prošnjo za pomilostitev.

Ko so naznanili ta odlok, Joyce ni bil prisoten v zbornici.

ZAPISKI

Angleška policija

Angleška policija je pretekli teden spet vzbudila pozornost. Povod so dala zločinstva, ki so v zadnjem času v Angliji zelo narastla. To naraščanje pa je po uradnih izjavah oblasti vsekakor mnogo manj resno kot leta 1918. Zločinske statistike v Veliki Britaniji kažejo, da so zločini v primeri s preteklim letom le malo pomnožili. Policijske oblasti za obvladanje položaja niso mobilizirale posebnih sil, ker računajo na sodelovanje meščanov. Tako so prepričane, da bodo čimprej preprečile razširjevanje zločinstva.

Pred nekaj dnevi so ponoči v Londonu izvedli akcijo za ubežnike, katere se je udeležilo 2.000 mestnih stražnikov. Sodelovali sta tudi kanadska in ameriška vojaška policija.

Načelo sodelovanja z meščani je osnova angleške policije, na katero je ves svet gledal z velikim zanimanjem, odkar je leta 1829 sir Robert Peel v Londonu ustanovil mestni policijski zbor. K temu je napotilo poveč..nje nepokorščine meščanov, kar je bila posledica hitrega razvoja mest in naglega napredovanja angleške industrije.

Medtem so se morali za vzdržanje javnega reda v mnogih evropskih državah pogosto zateči k vojski. V Veliki Britaniji, kjer ni bilo stalne vojske, je bila ohranitev javnega reda in spoštovanje zakonov vedno naloga državljanov samih. Simbol tega angleškega pojmovanja policije, je dejstvo, da je bil angleški stražnik več kot eno stoletje oborožen s palico, ki običajno ni bila nikdar vidna. V potrebi se je raje poslaževal svojih pesti.

Naloge angleške policije niso samo v preprečevanju zločinov, ampak se raztezajo tudi na pomoč, ki jo stražniki nudijo otrokom pri prekoračitvi cest, na pomoč tistim, ki so kaj izgubili in na prvo pomoč pri nesrečah. Poseben pomen je imela angleška policija med letalskimi napadi pravkar končane vojne. Zelo pogosto je bil stražnik prvi, ki je prispel po bombardiranju na kraj nesreče in s svojim posredovanjem rešil mnogo življenj. V prvih štirih letih vojne je dobil angleški policijski zbor več kot 500 odlikovanj za hrabrost.

Po vzgledu londonske mestne policije so ustanovili podobne policijske zbore v vsej Veliki Britaniji. Londonska policija je bila za vzgled mnogim drugim evropskim državam. Eden izmed najnovejših dokazov o učinkovitosti angleške policije, ki je najboljša na svetu, je prošnja grške vlade, ki je letos zaprosila, naj pošljejo angleško policijsko misijo v Grčijo. V manj kot treh mesecih je izvežbala več kot 26.000 agentov grške policije. Večji del članov, ki so pripadali tej misiji, je bilo pripadnikov londonske mestne ter irske policije.

Medtem ko je mestna policija neposredno odvisna od notranjega ministrstva, je pokrajinska policija pod nadzorstvom pokrajinskih svetov, ki imenujejo tudi nove člane. V tem, kar bi se lahko zdelo kot znak slabosti, je ravno moč policijskega zbora. V vsej Angliji ni ustanove, ki bi jo lahko uporabljali kot narodno diktatorsko orodje, enako pa tudi ni tajne policije.

Znameniti kriminalni preiskovalni oddelek je v Scotland Yardu na osrednjem poveljstvu angleške policije. Tu je tudi arhiv prstnih odtisov in delavnica, ki je opremljena z najmodernejšimi znanstvenimi aparati. Sodelovanje stražnikov iz Scotland Yarda so pogosto zahtevali v najvažnejših primerih tudi v krajih, ki so izven njihovega upravnega področja, čeprav so skušali v zadnjem času izvežbati policijske izvedence tudi v pokrajinah.

Razvoj angleške policije v dobi po vojni je zagotovil, da bo Velika Britanija, če se poslužuje te ustanove, ki sloni na sodelovanju državljanov, ostala ena izmed najnaprednejših držav v svetu.

Izročitev mandžurskega cesarja

Čungking, 19. decembra

Radio Čungking je javil, da bodo Henryja Pu-Vija, bivšega lutkovnega cesarja Mandžurije, Sovjeti predali kitajskim oblastem. Sovjeti so aretirali Pu-Vija avgusta po prihodu v Mandžurijo.

Samomor Konoja

Tokio, 19. decembra

Konojev sin je izjavil, da je njegov oče pred spanjem v naglici napisal s svinčnikom na neki list papirja, da bo izvršil samomor. Sporočilo se glasi: «Globoko obžalujem, da so se pojavile v vodstvu države po spopadu s Kitajsko napake. Ne morem pa še prenašati ponižanja, da bi me zaprlo in sodilo ameriško sodišče. Ne morem se čutiti posebno odgovornega za spopad s Kitajsko; zaradi tega sem storil vse, kar sem mogel, da bi dosegli sporazum med Združenimi državami in Japonsko v prepričanju, da bi samo takšen sporazum lahko rešil kitajsko vprašanje.»

Finska plačala vojni dolg

Washington, 19. decembra

Ameriški finančni minister je izjavil, da je prejel od Finske ves znesek vojnega dolga iz 1914-18, ki je zapadel 15. decembra.

ZADNJE VESTI

Ameriško zunanje ministrstvo dalo navodila vojnemu ministrstvu, da sme poveljnik ameriških čet na Kitajskem pomagati nacionalistom pri zasedanju Mandžurije.

Zavezniška komisija na Dunaju odobrila Figlovo vlado. Renner bo izvoljen za predsednika republike.

Ameriška poslanska zbornica odobrila udeležbo Združenih držav pri organizaciji Združenih narodov.

Britanska parlamentarna delegacija po Božiču v Indijo.

Vršilec poslov guvernerja Nizozemske Vzhodne Indije van Mook prispel v Amsterdam.

Južno od Batavije boji med Indijci in Indonezijci.

Izvršitev obsodbe proti Yamašiti zaradi prošnje po reviziji odgodena.

SKRIVNOSTI OTOČJA BALI

PLESALCI Z MEČI

Iz plesa prehajajo v obsedenost, ki je del verskega obreda, dokler končno ne obrnejo ostro brušenih mečev proti sebi v besni razdraženosti

V svoji znameniti knjigi «Plesi in obredi na otočju Bali», polni slikovitih opisov skrivnosti, piše Beryl de Zoete:

«Otočje Bali ni izgubljeni in zopet najdeni raj, ampak domovina posebno nadarjenega ljudstva, katero je nastalo s križanjem različnih ras, kar je prišlo do izraza v izravnanosti njihovega značaja, vedrem razpoloženju in veliki nadarjenosti in sposobnosti... Navaden izletnik ne opazi niti zunanjosti Balija; res je, da bi človek mogel potovati mesece in mesece in ne bi videl več, kot samo zunanjost. Toda ne daleč od glavne ceste so fantastični predeli džungle, jezer, gora, kjer se vijejo steze od vasi do vasi po pobočjih hribov, med cvetočimi polji in gozdovi, kjer se preganjajo skupine opic po svetlikajočih se palmah. Pokrajino sekajo ozke in globoke soteske, po katerih tečejo brzice, ki se združujejo v potoke, ki namakajo blatna polja z riževimi nasadi, dovajajo vodo v jezera, kjer so naravna kopališča in svete kopeli. V stenah so vklesane votline nekdanjih samostanov, katere zakrivajo veliki bananovci. Med njimi curljajo z višin gorski potočki in se zlivajo v jezera in potoke. Tukaj se pretaka naravno in nepokvarjeno življenje Balijčanov, v vaseh, do katerih ni pristopa po cestah, toda kjer se razvija svojstveno življenje domačinov...

Toda kljub temu Balijčani ne žive v brezdelici na svojih plodnih poljih in očarljivi pokrajini, niti jih vsa ta lepota ne prevzame, da bi pričakovali vse od narave. Sami so ustvarili to krasoto iz divjine džungle, ustvarili neprimerno soglasnost med riževimi polji, templi in vasmi. Vse je tako različno drugo od drugega, toda kljub temu tako tipično za Balijčane.

Harmonija življenja na otočju Bali je nekaj ustvarjenega, je izraz hotenja in čustvovanja njegovega prebivalstva. To ne pomeni, da ne bi Balijčani pripisovali nobenega vpliva in vrednosti temnim silam narave. Prav nasprotno, prepričani so, da je svet poln nevarnosti, da je nemogoče živeti v njem brez neprestanega izvrševanja obredov, molitev, daritev in pokore. Ti obredi, med katerimi zavzema važno mesto

ples, imajo pri njih takšno harmonično lepoto in polnost, da prihajajo vsako leto tisoči od blizu in daleč, da jim prisostvujejo...

Plesi z meči

Domačini, ki pri vsakoletnih verskih plesih padejo v posebno duševno stanje besnosti, so dobili pri evropskih gledalcih naziv «plesalci z meči». To ime so jim dali, ker ti možje v vrhuncu razdraženja, v katerem konča obred, obrnejo svoje ostre meče proti samim sebi ter se v stanju obsedenosti zvijajo na poseben način, o katerem Evropejci mislijo, da je ples. Toda Balijčani ne bodo nikdar priznali, da so ti divji in krčeviti gibi v kakršni koli zvezi s plesom; oni to označujejo v svojem jeziku z besedo, ki pomeni, da so neki dobri ali slabi duhovi obsedli vernike, ki se zaradi tega zvijajo ter se hočejo znebiti vpliva teh duhov...

Videti je, kot da bi ti obsedenci bili izredno močni, tako da je treba pet do šest mož, da jih obvladajo, ko hočejo s svojimi ostrimi

meči prebosti svoja prsa. Tedaj jim morajo hitro iztrgati meč iz rok. Pogostoma je za to treba več ljudi. Nasprotno pa so domačini, ki znajo sami hitro in očividno z lahkoto razorožiti takšnega obsedenca. V takšnih primerih zgrabijo obsedenca za roko, ki hitro spusti meč. Čestokrat je videti, kot da bi takšni obsedenci res razpolagali s posebnimi lastnostmi. Prizadenejo si globoke rane, ki ne krvavijo. Drugi si zopet z največjo silo porivajo ostre meče v telo, ki pa se ne poda.

Pri plesu nekateri preskakujejo z noge na nogo, ter mečejo prosto nogo visoko v zrak. Počasi se premikajo naprej, toda njihovo počasno gibanje prekinjajo nenadni izbruhi in divji kriki. Počasi se obračajo, krožijo, držijo meče obrnjene proti zemlji. Napetost med gledalci raste. Mahoma se obrnejo tako, da gledata po dva drug drugemu v lice, dvignejo meče, se približujejo. Prihaja do posameznih spopadov, pri katerih divje kričijo v skoraj popolni obsedenosti. Nato se vržejo na zemljo, se valjajo, se vlečejo za lase in grabijo za ude, vedno z enako izbuljenimi očmi in penečimi se usti. Eden po eden se ločijo od skupine, se vijejo v krčih in končno obrnejo meče proti sebi. Bojevniki, katerih se je obsedenost polastila takoj v začetku, leže po tleh, toda so mirni, dokler ni dano povelje, da je igre konec. Tedaj se mahoma dvignejo, zavihtijo meče po zraku, se zvijajo in kriče ter si končno z velikim krikom skušajo pognati meče v telo. Tedaj pa se iz svetišča približa njihov verski poglavar, vrač, ki jih skuša pomiriti. Obsedenci se mu vržejo pod noge ter se skušajo dotakniti njegove obleke, da bi se tako znebili hudih duhov. Nekateri se zvijajo v krčih, ter vihtijo meče okoli sebe. Takšne morajo razorožiti, ker so res pobesneli in so nevarni ne le sebi, ampak tudi vsem okoli sebe. Zgodi se, da je treba za takšno razorožitev pet do šest mož. Vse takšne resne obsedence odnesejo drugega za drugim; nekateri se dolgo branijo, drugi omagajo in zaspe na pripravljenih blazinah pred svetiščem...»

Lovec na golobe - prijetna služba

V Ameriki imajo marsikaj, kar se nam v Evropi zdi čudno. Ena izmed teh stvari je mestni lovec na golobe v Los Angelesu. Pri nas je treba izdajati posebne zakone za zaščito ptic in še tako povsod preži smrt na krilatce.

Vsakemu lovcu bi se poklic, ki ga izvršuje John Amos, zdel idealen, kakor bi si ga lahko le v sanjah želel. Vse veliko mesto je njegov lovski revir, lov je dovoljen vseh 12 mesecev na leto. Vse potrebno strelivo in prevoz mu je na razpolago ter neomejena množina ptičev, ki so zelo premeteni in previdni in je treba biti dober in prebrisan lovec. Poleg vsega dobi za to še plačo.

Že deset let postopa po mestnih ulicah, strelja golobe in je v tem času ustrelil rekordno število 30.000 ptičev. Kakor vsi lovci, ima tudi John priljubljene prostorčke. To so cerkveni stolpi in kipi, na katerih golobi zelo radi čepijo. Da, čepijo, toda samo tako dolgo, dokler se ne pojavi John v svojem majhnem zelenem avtu in s puško na rami. Poznajo ga že in se vsi poskrijejo za okraski ali pa se razprše.

Zaman se prestrašeni krilatci zatekajo v bližino svetišč. Johnovemu sokoljemu očesu se ne morejo skriti in jih vsak dan 40 ali 50 pade pod njegovimi kroglami. Potem jih naloži na avto in odda dobrodelnim ustanovam, ki jih razdele ubožnim. John sicer prizna, da njegovi golobi niso najboljša večerja, ker so nekoliko žilavi, odkar jih preganja.

Svojega plena ne more vselej najti in ko so pred 2 leti popravljali streho cerkve sv. Vincence, so delavci nabrali 5 čebrov golobjih kosti. Morebiti se vam zdi, da John Amos po nepotrebnem izstrebija golobji rod. Toda temu ni tako, ker se golobje zelo hitro množe in če jih ne bi tako vztrajno zalezoval, bi povzročali veliko škodo na mestnem električnem omrežju.

John je namreč nameščen pri mestnem električnem podjetju in njegov posel spada v delokrog javne varnosti. Preden je nastopil službo, je gotovo več kot polovico kratkih stikov povzročilo čepenje golobov na električnih žicah. Zaradi tega se je mestni svet odločil najeti posebnega lovca, katerega so opremili s puško in avtom. Ker je večina tovarn za vojne dobave v okolici mesta odvisnih od mestnega omrežja, je lovec na golobe med vojno opravljal važno delo v vojni industriji.

Los Angeles je edino velemesto v Zedinjenih državah, ki ima posebnega lovca na golobe. Že več občin je prosilo mestni svet v Los Angelesu za nasvet, kako naj urede podobno službo v svojem mestu.

Uničenje nemških strupenih plinov

Zavezniška nadzorstvena komisija v Nemčiji je naznanila uničenje nemških kemičnih napadalnih sredstev, ki so jih odkrili na britanskem zasedbenem področju Nemčije. Gre za 115.999 ton bomb, granat in min napolnjenih s plinom. Med temi plini je bil fosgen, to je dušilni plin, imenovan DM, ki deluje v nosu in grlu; solzilni plin, ki ga imenujejo CAP ali tudi «gorčica», razjeda obleke in povzroča na telesu mehurje, ki povzročajo smrt. Zadnjega so našli 3300 ton, kar bi odgovarjalo 30 tisoč tonam razstreliva. Tri četrtine bomb in granat so potopili v Skagerraku.

USA naklonjene naseljevanju Židov

Senatorska komisija za odnošaje s tujino je odobrila z 15 glasovi proti enemu predlog, ki zahteva, da dovolijo Židom neomejeno naseljevanje v njihovo židovsko narodno državo.

Novi petrolejski vod na Srednjem Vzhodu

Po poročilu lista «New Chronicle» bo družba «American Transarabien Pipeline Company» izdelala petrolejski vod, ki bo dolg 1900 km. Vod bodo postavili od petrolejskih polj v Daharenu v Saudovi Arabiji do palestinske obale.

Lord Gort je v Jeruzalemu podpisal pogodbo, ki dovoljuje napeljavo po palestinskem ozemlju. Izvedenec družbe je izjavil, da bodo pred pričetkom dela skrbno pregledali zemljišče in poiskali v puščavi vodnjake. Predhodna dela bodo trajala približno leto dni in bo treba še dve ali tri leta, preden bo vod začel delovati. Izračunali so, da bo to delo stalo 40 milijonov angleških funtov.

Belgijsko zasedbeno področje v Nemčiji

Belgijski zunanji minister Henry Spaak je izjavil, da so dosegli sporazum za razmejitev belgijskega zasedbenega področja v Nemčiji. Spaak je podal to poročilo v teku pojasnila zbornici o uspehih svojih razgovorov z britanskim zunanjim ministrom Bevinom. Spaak je potem dejal, da bo belgijsko zasedbeno področje nadomestilo del sedanjega britanskega zasedbenega področja. V področje bodo po vsej verjetnosti že prihodnjo pomlad poslali dve diviziji.

Ženska volivna pravica v Švici

Na zasedanju narodnega sveta je predsednik švicarske zveze von Steiger v imenu vlade sprejel predlog socialistov, katerega je podpisalo 53 oseb, ki predlagajo, da dovolijo ženam volivno pravico in jim dajo tudi možnost, da kandidirajo. Vprašanja bo vlada zdaj preučila in verjetno je, da bodo ženske volivno pravico dobile.

Jutri se bosta sestala narodni in državni svet v narodni skupščini in bosta izvolila predsednika zveze za leto 1946, podpredsednika federalnega sveta in predsednika federalnega sodišča.

Vojaštvo zapušča Srednji Vzhod

Bevin je sporočil v spodnji zbornici, da sta dosegli Velika Britanija in francoska vlada sporazum o umaknitvi francoskih in britanskih čet iz področja Srednjega Vzhoda.

Japonski vojni zločinci

Zavezniška komisija za vojne zločince na Javi je javila, da je sestavila seznam 244 vojnih zločincev, od katerih je velika večina Japoncev. Od teh je že 43 aretiranih. Japonski general Imanura, ki je obtožen, da je odgovoren smrti 300 britanskih častnikov, je na čelu seznama. Iščejo polkovnika Anamija, ki je obtožen, da je povzročil smrt 1.500 britanskih in avstralskih državljanov, ki so bili dodeljeni na prisilno delo.

TRST

Ukinitev taks

Finančni oddelek Zavezniške vojaške uprave sporoča, da so z 12. junijem 1945 ukinili na tem ozemlju ministrski dekret z dne 15. maja 1944 št. 262, s katerim je tako imenovana vlada italijanske socialne republike izdala ukrepe o državni koncesijski taksi na radijske sprejemnike in telefonske aparate.

Takse, ki so jih že plačali po 1. juliju na podlagi zgoraj omenjenega ministrskega dekreta, bodo vrnili upravičencem po običajnem postopku. Zahteve naj upravičenci vložijo na registrski urad (Ufficio del Registro) do 30. junija 1946.

Včerajšnje eksplozije

Vzrok eksplozij, ki jih je bilo slišati včeraj v mestu okrog 16. ure popoldne je bil uničenje utrdb vzdolž Obrežja 3. novembra.

Po tragičnem streljanju v gostilni „Mondo Nuovo"

Predvčerajšnjim ponoči je umrl v bolnišnici Mario Rosa, ki je bil ranjen pri tragičnem streljanju v gostilni «Mondo Nuovo» v ulici Pozzo.

TRST

Prepovedano mazanje poslopij

Zavezniška vojaška uprava je izdala stroge ukrepe, da bi obvarovala poslopja in drugo imovino in izboljšala videz mest in vasi na področju «A» Julijske krajine.

V smislu nedavno objavljenega Splošnega ukaza št. 28 je prepovedano mazati z napisi in slikami kakršne koli vrste poslopja, ki so jih zasegle zavezniške oborožene sile in Zavezniška vojaška uprava. Prepovedano je pisati in slikati po poslopjih, ulicah in cestah ter po tleh na ozemlju pod Zavezniško vojaško upravo brez predhodnega dovoljenja zavezniških oblasti.

Prepovedano je nadalje mazati javna poslopja in lepljenje kakršnih koli oglasov in slik na zasebne hiše, brez pismenega dovoljenja zakonitih lastnikov ali najemnikov.

Kršitelje predpisov omenjenega ukaza, bodo kaznovali z zaporom ali globo ali z obojim, če jih bo Zavezniško vojaško sodišče spoznalo za krive.

Splošna odredba štv. 28

Ker se je izkazalo potrebno, da obvarujejo pred poškodbami poslopja, nepremičnine, ceste in spomenike v tistem delu Julijske krajine, ki je pod upravo zavezniških sil, je Alfred C. Bowman, polkovnik J. A. G. D. višji častnik za civilne zadeve izdal naslednjo odredbo:

Člen. I. *Nepremičnine zasedene od zavezniških sil.* Prepovedano je delati napise, značke ali slike kakršne koli narave, to je rokopise, tiskovine, slikanice, risane ali vtisnjene na kakršen koli drugi način, na hiše, poslopja ali na druge lokale, ki so zasedeni od zavezniških sil ali od Zavezniške vojaške uprave, kakor tudi na zidove, na ograje, na pritikline, na dvorišča (na tlak ali na pode, ki tem pritičejo), ali po cestah in ulicah na ozemlju, razen v primerih, da je bilo izdano posebno pooblastilo s strani Zavezniške vojaške uprave.

Člen II. *Javna in zasebna nepremičnina.* Prepovedano je delati napise, značke ali slike kakršne koli narave, to je rokopise, tiskovine, slikanice, risane ali vtisnjene na kakršen koli drug način, na cerkve, na poslopja, ki so namenjena verskim obredom, na muzeje, na gledališča, na sedeže bančnih ustanov, na šole, na poslopja in na poslopja ustanov namenjenih vzgoji in drugim verskim obredom, na občinske hiše, na hiše drugih ustanov, na nepremičnine zasebnikov, kakor tudi na zidove, na ograje, na pritikline, ali pripadajoča dvorišča ali v bližini razen v primerih, da obstoja pismeno dovoljenje lastnika ali posestnikov teh zgradb.

Čen III. *Kršitve.* Kdor koli bi storil eno izmed dejanj, ki jih predvideva člen I in II, ali vzpodbujal k temu dejanju, sodeloval ali podpiral, bo kaznovan kot glavni storilec.

Poizkus storiti dejanje, ki je označeno kot zločin v pričujoči odredbi, bo kaznovan kot izvršen zločin.

Člen IV. *Kazni.* Kdor bo prekršil eno izmed odredb, ki jih vsebuje ta ukaz, bo kaznovan, če bo spoznan za krivega od zavezniškega vojaškega sodišča z zaporom, ali z globo, ali pa z obojim, kot bo to določilo sodišče.

Člen V. *Veljavnost odredbe.* Ta odredba bo stopila v veljavo na ozemlju na dan objave.

Rekord britanskih minolovcev

Od leta 1940 so uničili 12.000 min

Britanski minolovci so uničili od leta 1940 v Sredozemskem in sosednjih morjih 11.445 min. Dve skupini minolovcev sta bili zaposleni v tržaški luki in vzdolž istrske obale.

Meseca novembra je neka skupina minolovcev in drugih ladij, ki jih uporabljajo za to delo, očistila nevarne vode okrog valoloma. Uničili so 13 min. Ista skupina je očistila v tržaškem zalivu dve minski polji, ki so jih položili Nemci, znani pod imenom «tržaški trikot». Pri tem so uničili 21 zasidranih in 10 plavajočih min. V tem številu niso vštete ponarejene mine, ki so jih razmestili, da bi ovirale dohod v pristanišče. Tudi te so uničili. Po nesreči, ki se je zgodila v vodah pred Salvorom v Istri, sta priceli dve skupini minolovcev s čiščenjem minskega polja zahodno od vhoda v tržaško pristanišče. Do konca novembra so očistili področje približno 27 kvadratnih kilometrov.

«Royal navy» je lahko ponosna, da je izvršila svojo nalogo, ker je s tem rešila življenje neštetim mornarjem, ki imajo nalogo dovažati živež za to pokrajino. Isto delo so izvrševali minolovci tudi v drugih lukah Sredozemskega morja. Pred kratkim je poveljnik sredozemskega brodovja naznanil, da so napoljski zaliv popolnoma očistili min.

Ne smemo pozabiti, da zahteva delo čiščenja min določeno število človeških življenj, kar je tembolj žalostno, ker se to dogaja po končani vojni.

Posebne osebne izkaznice

Urada za izdajanje posebnih osebnih izkaznic v ulici San Carlo in v ulici Valle sta zaprta. Od jutri dalje bo odprt za stranke, za vse primere, urad na Obrežju 3. novembra št. 1. Uradne ure bodo od 8.30 do 16.

PREHRANA

Razdeljevanje piškotov

Od danes dalje lahko dvignejo lastniki živilskih nakaznic za otroke od 0 do 1 leta in od 1 do 4 let piškote v nadomestilo za kruh, in sicer na deset krušnih odrezkov.

Testenine. Danes bodo začeli razdeljevati testenine, in sicer po 1 kg na osebo. Cena 21.50 lir za kg.

Sladkor. Od 21. do 31. dec. bodo trgovci razdeljevali po 200 gr sladkorja potrošnikom od 19 do 65 leta. Cena sladkorju je določena 34 lir za kg.

Olje. Jutri, v četrtek, bodo začeli razdeljevati vsem potrošnikom v pokrajini po 2 dcl olja. Občine v pokrajini naj dvignejo blago pri pokrajinskem razdeljevalnem uradu v ulici Genova 9. Cena olju je določena 430 lir za liter.

Sir. Od danes dalje bodo razdeljevali potrošnikom VIII. in XII. skupine po 100 gr sira. Cena je 250 lir za kg.

Marmelada. Potrošnikom od 0 do 19 leta in nad 65 leti bodo razdelili po 250 gr marmelade.

Žalna svečanost žrtev pri Sv. Soboti

Predsednik občine sporoča:

Trst bo s svečanim obredom izkazal čast žrtvam v bližnjici pri Sv. Soboti, žrtvam nacifašističnega nasilja. V petek, 21. decembra ob 11. uri bodo posmrtne ostanke žrtev prenesli iz mrtvaške kapele glavne bolnišnice k sv. Justu, kjer bo žalna svečanost. Vse meščane vabim, da sodelujejo na tej manifestaciji, ki bo poklonitev vsem padlim za svobodo.

Meščanstvo in združenja pozivam, naj mesto vencev in cvetja darujejo za spomenik, katerega bomo postavili žrtvam na pokopališču pri sv. Ani.

GORICA

Slovensko narodno gledališče

Danes zvečer ob 20. uri bodo vprizorili Golarjevo veseloigro «Vdovo Roślinko»; jutri, v četrtek zvečer ob 20. uri bodo vprizorili Benedettijevo komedijo «Rdeče rože».

Vstopnice prodajajo v Ljudskem domu, kjer bodo tudi predstave.

Naznanitev vojne škode

Zbornica za trgovino, industrijo in poljedelstvo v Gorici zbira podatke vojne škode, katero so utrpele trgovske tvrdke (trgovine na debelo, na drobno, trgovine na račun tretjih, lekarne, gostilne s prenočišči itd.) na področju A.

Naznanitev vojne škode mora biti napisana v dvojnem izvodu na zato pripravljenih obrazcih, katere je dobiti pri Zbornici za trgovino, industrijo in poljedelstvo.

Izpred vojaškega sodišča

Včeraj popoldne je vojaško sodišče nadaljevalo z razpravami. Prvi je bil na vrsti Jacobi Luigi, krošnjar, zaradi prekrška odstavka 45, čl. 5 proglasa št. 1. Aretirali so ga 9. dec., ko je poskušal v ulici Santa Chiara vdreti v neki javni lokal. Obsodili so ga na tri dni zapora.

Zaradi nedovoljenega prestopa razmejitvene črte v Julijsko krajino so bili obsojeni na 1000 lir globe Luigi Ferruccio Zennaro, lastnik prevoznega podjetja, šofer Luigi Moretto in trgovski zastopnik Ugo Zatta, vsi iz Treviza.

Na dvajset dni zapora so pogojno obsodili 18-letnega Francesca De Fineja iz Belluna, ker je prišel brez dovoljenja v Julijsko krajino in je imel pri sebi več oblek zavezniškega izvora.

Neznanec je vlomil v hotel Città di Trieste na trgu pred glavno postajo in odnesel 2 rjuhi, 3 brisače in 500 lir v gotovini.

V Gorico je prišla iz Aoste 19-letna Caterina Baragione in se nastanila v hotelu Città di Trieste. Prijavili so jo sodišču zaradi tatvine plašča, ki jo je zagrešila v nekem drugem mestu. Caterino so včeraj oblasti prijele, ker ni imela osebnih dokumentov in so jo stavile na razpolago sodišču.

Oblasti, državne ustanove, urade in združenja vabimo, da svoja sporočila in vesti oddajo v uredništvu najkasneje do 13. ure. Uredništvo za Gorico je na korzu Verdi št. 30, prvo nadstropje.

Pojasnila o pisemskem prometu

V zadnjem času se je pojavila negotovost v pošiljanju trgovskih pisem iz Julijske krajne v inozemstvo. Zato obveščamo javnost, da bodo dopise, ki se nanašajo na prave trgovske posle, ki pa niso dovoljena, vrnili cenzurni uradi odpošiljanje pisem, ki vsebujejo informacije za obnovitev trgovskih stikov itd. v vse države. Nadalje obveščamo, da je prepovedan poštni promet z Nemčijo, Avstrijo, Japonsko, Formozo, Korejo, Mandžurijo, Albanijo, Madžarsko in Češkoslovaško. S slednjo bodo z 20. t. m. vzpostavili tudi letalsko pošto.

Kdor oglašuje, ta napreduje

SPORT

LONDON SEDEŽ BODOČE OLIMPIJADE?

Podpredsednik mednarodnega olimpijskega odbora Sigfrid Edstrom, je izjavil Reuterjevemu dopisniku, da je olimpijski mednarodni izvršni odbor na svojem zasedanju, v Londonu preteklega avgusta, priporočil London ali Lausanno kot sedež za olimpijado v l. 1948.

Odbor je odločil, če bi izbrali London, bi bile zimske olimpijske igre v St. Moritzu. Edstrom je dodal, da bodo izbrali najbrže London.

JOE LOUIS BO SEL V SPANIJO

Boksarski organizator Antonio Ponce iz Seviglie je izjavil, da bo prišel prihodnji mesec v Spanijo svetovni prvak v težki kategoriji Joe Louis, kjer bo imel vrsto srečanj.

DYNAMO ODLIKOVANO ZARADI SVOJIH USPEHOV

Odbor za fizično vzgojo v Sovjetski zvezi je pohvalil moštvo moskovskega nogometnega društva «Dynamo» in je odlikoval igralce zaradi njihovih velikih uspehov v Angliji.

ZDRAVSTVO

Val tifusa se je pojavil v Turčiji. V Izmiru so zabeležili 150 primerov. Tudi v bolnišnicah v Ankari so sprejeli mnogo bolnikov.

Kanadsko dobrodelno društvo je poslalo z letalom v Varšavo 14 zabojev penicilina in drugih zdravil. Letalo, ki je prineslo zdravila, je letelo iz Montreala na Škotsko, odkoder je takoj nadaljevalo polet v Varšavo.

Sovjetski komisar za javno zdravstvo je pripravil načrt za zvečanje proizvodnje penicilina. Profesor Emolijev je iznašel nov «sovjetski način» za proizvodnjo penicilina. Dve tovarni sta že pričeli s proizvodnjo po novem postopku. Dve tovarni še gradijo. Tudi proizvodnje sulfamidov so znatno zvečali in jo bodo prihodnje leto podvojili.

RADIO

Četrtek, 20. decembra

7 glasba za dobro jutro; 7.15 slov. vesti; 7.30 ital. vesti; 7.55 pestra jutranja glasba; 11 prenos iz Vidma; 12.35 predavanje v slovenščini; 12.45 slov. vesti; 13 ital. vesti; 13.15 reproducirana glasba; 13.30 glasba po željah; 14 zdravniška rubrika; 14.15 pregled vesti in plošče; 16 prenos iz Vidma; 18 obvestila svojcem; 18.30 orkester Nicelli; 19 klavirski koncert; 19.15 slovenščina za Slovence; 19.30 plošče; 19.45 orkester Mojetta; 20 slov. vesti; 20.15 ital. vesti; 20.30 vokalni koncert: Pierobon-Viozzi; 21 komedija; vmes lahka glasba; 23 ital. vesti; 23.10 slov. vesti; 23.20 ročno zabavišče.

Glavni urednik:
PRIMOŽ B. BRDNIK
Izdaja A. I. S.

MALI OGLASI

IZBRANA ZIMSKA JABOLKA iz Tirolske dobite v skladišču: Androna S. Eufemia 2 (Podaljšek Via dell'Università). Telefon 29281. 45511 M

BLAGOVI za moške obleke, čista volna, volnene tkanine: Industria lana, Zabarella 55, Padova. 5133 O

DJUK 7.

POZAVNINA PESEM

Tom ni mogel zaspati. Ko je po Angelinninem odhodu poslušal gramofon, se mu je porodila misel, da bi napisal pesem, ki bi imela sicer popolnoma moderno podlago, a bi vanjo vpletel klasične vložke z violinami in čelo. To bi Angelini gotovo ugajalo. Ves večer se je ukvarjal s to mislijo in zatrdno se je odločil, da bo stvar spisal in da jo bo njegov orkester izvajal že na reviji, ki je na vidiku.

Se potem, ko se je vlegel, so se mu podile po glavi razne misli in različni motivi. Enkrat so se mu zdeli dobri, a jih je spet zavrgel; nešteto stvari je premišljeval, kako bi najbolje izvedel to svojo zamisel. Končno je le zaspal.

* * *

Drugo jutro je vstal prej kot po navadi. Hitro se je umil in za silo oblekel. Zajtrka se je komaj dotaknil, dasi je sicer vedno zajtrkoval izredno obilno in počasi. Saj se mu tudi nikoli ni mudilo. Danes se mu je. Čimprej se je hotel vsesti za klavir, da prične pisati novo pesem. Vrnil se je v svojo sobo, oblekel še jutranjo haljo in se takoj vrgel za delo.

Klavir je imel kar zaprt, da je imel lepo podlago za pisanje. Vsake toliko časa je udaril na klavirju kak akord, pa spet poprijel svinčnik. Listi mu sicer niso hiteli tako hitro izpod rok, kakor če bi pisal pismo in ne not, vendar je delo vidno napredovalo tako, da je skoraj preslišal, ko ga je mati poklicala k kosilu.

Pri kosilu je Tom ves navdušen pripovedoval materi o svoji novi pesmi. S ponosom je gledala mati sina in se mu od časa do časa nasmehnila, ko je videla, kako mu kosilo tekne.

Takoj ko je pojedel, se je Tom vrnil v svojo sobo za klavir.

Nadaljeval je s polno paro tako, da je do večerje v grobih obrisih pesem končal.

Večerjal je zelo hitro, kot da bi mu gorelo za petami, nato pa se šel takoj oblačit. Ves čas je pogledoval na uro, da ne bi zamudil sestanka z Angelino.

* * *

Ni dolgo čakal, ko je videl, da hiti Angeline po 5. cesti proti Washingtonskem trgu. Imela je svetlorjavo poletno obleko in trak enake barve v laseh.

Tudi ona ga je že od daleč zagledala in mu pomahala. Stopil ji je naproti in jo prisrčno pozdravil.

«Kot vidite, sem se od zadnjič zelo poboljšal», je dejal kot v nekako opravičilo za svojo zadnjo zamudo.

«Bomo videli, kako bo drugič!», je dejala Angeline z narejeno resnobo, pa se pri tem ni mogla vzdržati nasmeška, ki je jasno označil, da se tudi zdaj šali.

«Drugič?», je hitro ponovil Tom, «kako bo drugič? Saj to je ravno toliko, kot da ste za včerajšnji dan pozitivno odgovorili», je dejal Tom.

«Da, res, to je isto kot pritrdilni odgovor! Mnogo sem premišljevala, končno pa sem le prišla na to, da ni v glasbi, ki sem jo včeraj slišala pri vas, nič takega, kar bi me moglo «muzikalno pokvariti».

Med pogovorom sta zavila proti mestnemu parku. Prižigale so se zvezde, mrak je počasi legal na mesto.

«Mogoče moj odgovor ni pritrdilen samo zaradi tega, ker nisem v glasbi našla ničesar nedostojnega, mogoče vas nočem užaliti, ker ste mi, recimo, preveč simpatični, da bi vas imela za «zločinca» — je nadaljevala.

Nehote se je Tom Angelini malo približal. Ni vedel, kaj naj stori. Simpatična ji je, mogoče celo več, kot simpatičen. Da gotovo.

Srečavala sta zaljubljence, ki so tesno objeti hodili mimo njiju; tam pod vrbo, pri lesenem mostičku, se je slišalo pritajeno šepetanje. Tam spet dva....

In onadva — tudi on in ona?

Nastal je molk in Tom ni vedel, kako naj ga prekine. Ali naj ji pove, kaj mu teži srce? Ni bil še popolnoma odločen...

Končno ji je začel pripovedovati o pesmi, ki jo je pričel pisati. Opisoval in prikazoval je celo stvar tako prisrčno in resnično, da je čisto pozabil na rahlo razburjenje, ki ga je prej občutil. Kar vnaprej je že povabil Angelino, da ji bo delo, ko ga bo dokončal, preigral na klavirju.

«Saj ni zdaj nobenih zaprek, da bi morali to moje povabilo odkloniti. Vaš odgovor na včerajšnji dan je bil zame ugoden in ponudbo skoraj morate sprejeti», je podkrepil Tom svoje povabilo.

Nekoliko začuden je pogledal, ko je opazil, da je v svojem pripovedovalnem zanosu pozabil, kod hodita in da sta že spet v luči mestnih svetilk in plinskih reklam.

Tudi Angeline je opazila njegov začudeni pogled in ga takoj razumela.

«Ali se vam res tako čudno zdi, da že svetijo svetilke», ga je vprašala, ko se je Tom ozrl po ogromnih žarnicah in svetlobnih napisih kot da bi jih prvič videl, «saj se potepava že dobro uro».

«Zdi se mi, da sem res malo preveč govoril. Pri meni je vedno tako. Kadar kaj začnem, ne neham prej, da dokoncam, ali pa me drugi opozorijo, naj končam», je Tom vneto razlagal svojo napako.

«Danes pa mi nikar ne odbijte prošnje, da vas spremim do doma», je dejal Tom, ko je opazil, da se je hotela Angeline že posloviti. «Danes se ne morete izgovarjati, da bi vas videl brat, saj ga še dobro uro ne bo domov», je skoraj s prosečim glasom govoril.

«Saj sem že skoraj doma. Se nekaj ovinkov in spet se bova ločila.»

«Da, da, ločila... Vse bi še razumel, le to mi ne gre v glavo, da čas tako beži. Saj se mi zdi, da sva se komaj našla, pa se že poslavljate».

«Saj se bova še dobila. Saj veste, kakšen sporazum sva sklenila». Angeline se je ustavila in podala Tomu roko.

«Zelo me veseli, gospod Tom, da se nisem v vas razočarala. Zdaj vas popolnoma razumem, zakaj ste vedno tako navdušeno branili svojo, zdaj tudi takorekoč mojo glasbo. Pri vaši novi pesmi vam tudi želim mnogo uspeha in resnično sem radovedna in veselim se že, da jo bom slišala.»

«Tudi jaz, gospodična Angeline, sem vam hvaležen za te vaše besede in zdi se mi, da se bova kljub raznim prepovedim vašega brata še dobro razumela.»

«Zdaj je res že zadnji čas, da se poslovim», se je Angeline končnoveljavno poslovila. «Če ne pripravim bratu ob pravem času večerje, bo nesreča. Vi ga še ne poznate! Spet pa ni tak, kot si ga vi predstavljate. Upam, da ga boste nekoč še lahko spoznali in da se bo tudi on vam v prid nekoliko uklonil.

(Nadaljevanje prihodnjič)